

**EUROPEAN
YEAR OF
SKILLS**

PROMENA POTREBA ZA VEŠTINAMA PRVI NALAZI ZA SRBIJU

Mircea Badescu (ETF)

9. novembar 2023

ESJS European
skills & jobs
survey

REZIME PREZENTACIJE

- **Evropska anketa o veštinama i poslovima(EAVP) ukratko. Šta dobijaju zemlje-partneri ETF-a?**
- **Digitalna (nakon pandemije) transformacija radnog mesta**
- **Jazovi u veštinama i potencijal učenja**
- **Digitalizacija: strah ili činjenice?**
- **Nekoliko zaključaka za buduće razmišljanje**

... ukratko

1

35 DRŽAVA ISPITANO DO 2023

Ispitano oko 50.000 odraslih zaposlenih uzrasta od **25**
do 64 godina

(opseg uzorka 1000 - 3000/država)

Zahtevi veština za rad (pristup zahtevanja veština), neusklađenost veština (vertikala, jazovi, horizontala), digitalizacija, učenje na radnom mestu u veoma raznovrsnom statističkom alatu

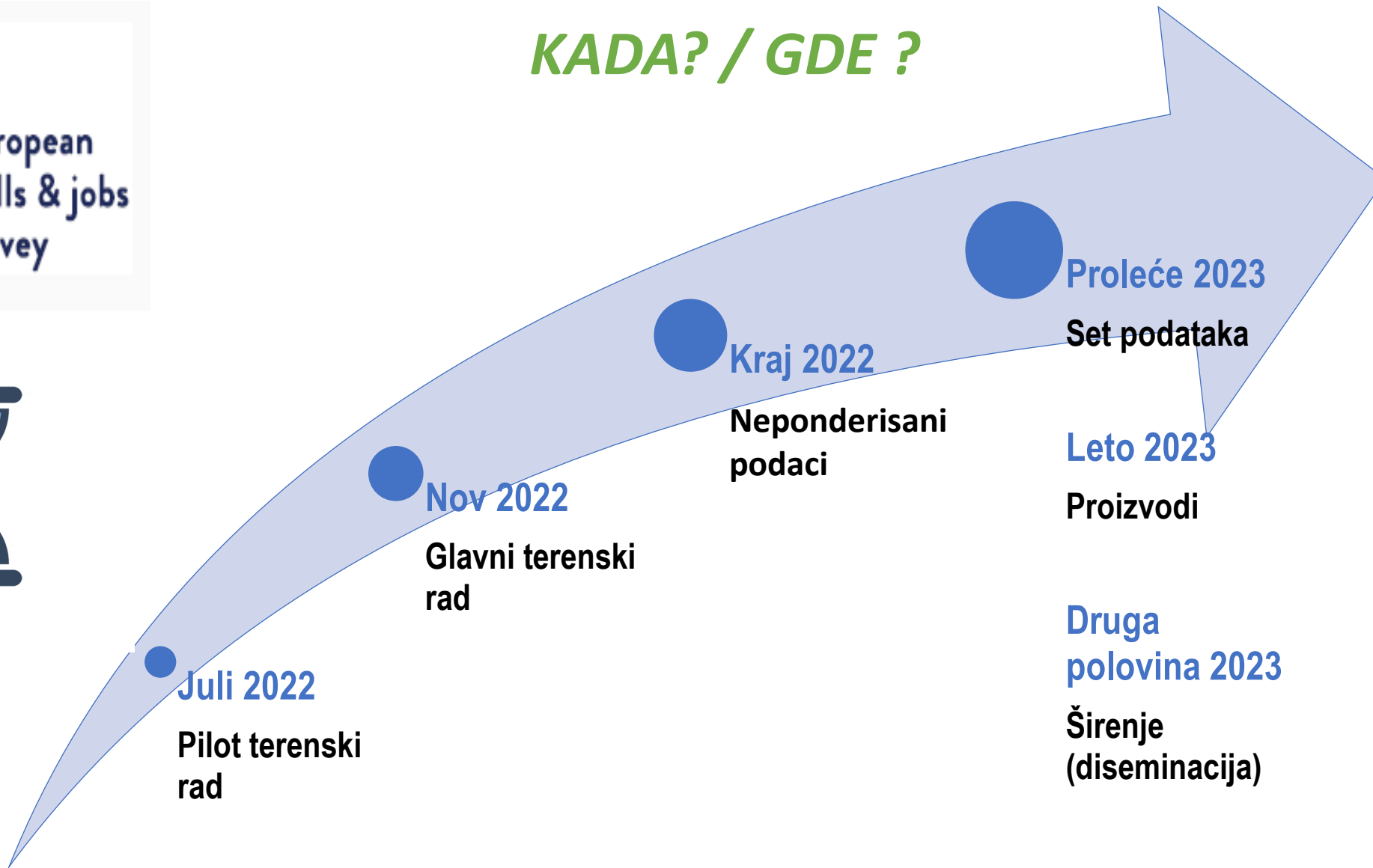
(Agenda o veštinama EU, Digitalna strategija EU, Oblast evropskog obrazovanja)

Sprovedeno u **dva kruga** (6 država 2022/23 & 3 države* 2024/25)

**Predmet diskusije i potvrde ETF-ovog jedinstvenog programskog dokumenta (SPD)*

KADA? / GDE ?

Juli 2022

Pilot terenski rad

Nov 2022

Glavni terenski rad

Kraj 2022

Neponderisani podaci

Proleće 2023

Set podataka

Leto 2023

Proizvodi

Druga polovina 2023

Širenje (diseminacija)

ALBANIJA

BOSNA I HERCEGOVINA

IZRAEL

KOSOVO*

SEVERNA MAKEDONIJA

SRBIJA

ŠTA ŽELIMO DA SAZNAMO? *ETF PCs vs EU*

**Radnici sa višim
kvalifikacijama od
potrebnih**

Poslovi sa
niskim/visokim
digitalnim
potrebama ...

**... ili radnici koji pišu
kodove na radnom
mestu**

Poslovi koji zahtevaju
ručne veštine ...

... ili
kompjuterizovane
mašine

**Pandemija: uticaj na
radnike ...**

**... i one koji rade na
daljinu**

ZAHTEVI VEŠTINA ZA RAD U EAVP: *META-VEŠTINE*

Kognitivne

Čitanje
Pisanje
Matematika
Rešavanje problema
Kreativnost

Ručne

Dizanje
Spretnost
Repetitivnost/
standardizacija
Korišćenje
kompjuterizovanih
mašina

Međupersonalne

Savetovanje
Prodaja
Služenje
Prezentovanje
Učenje/obučavanje
Ubeđivanje / pregovaranje
Nega
Timski rad

Digitalne

Email / Internet /
Socijalne mreže
Obrađivanje teksta
Spreadsheets
Upravljanje podacima
Softver specifičan za
radno mesto
Programiranje (VI)

Čitanje

U svom glavnom poslu, da li ste radili nešto od sledećeg tokom prošlog meseca?

...čitali tekstove koji su dugi barem >5 stranica?

Ručno

...dizali ili nosili težak tovar, bez pomoći mašine?

Digitalno

Da li ste koristili bilo koji računarski uređaj za obavljanje sledećih aktivnosti u svom poslu u poslednjih mesec dana?

...slanje imejllova (e-pošte)?...

...pisali ili uređivali tekst koristeći procesor za obradu teksta?

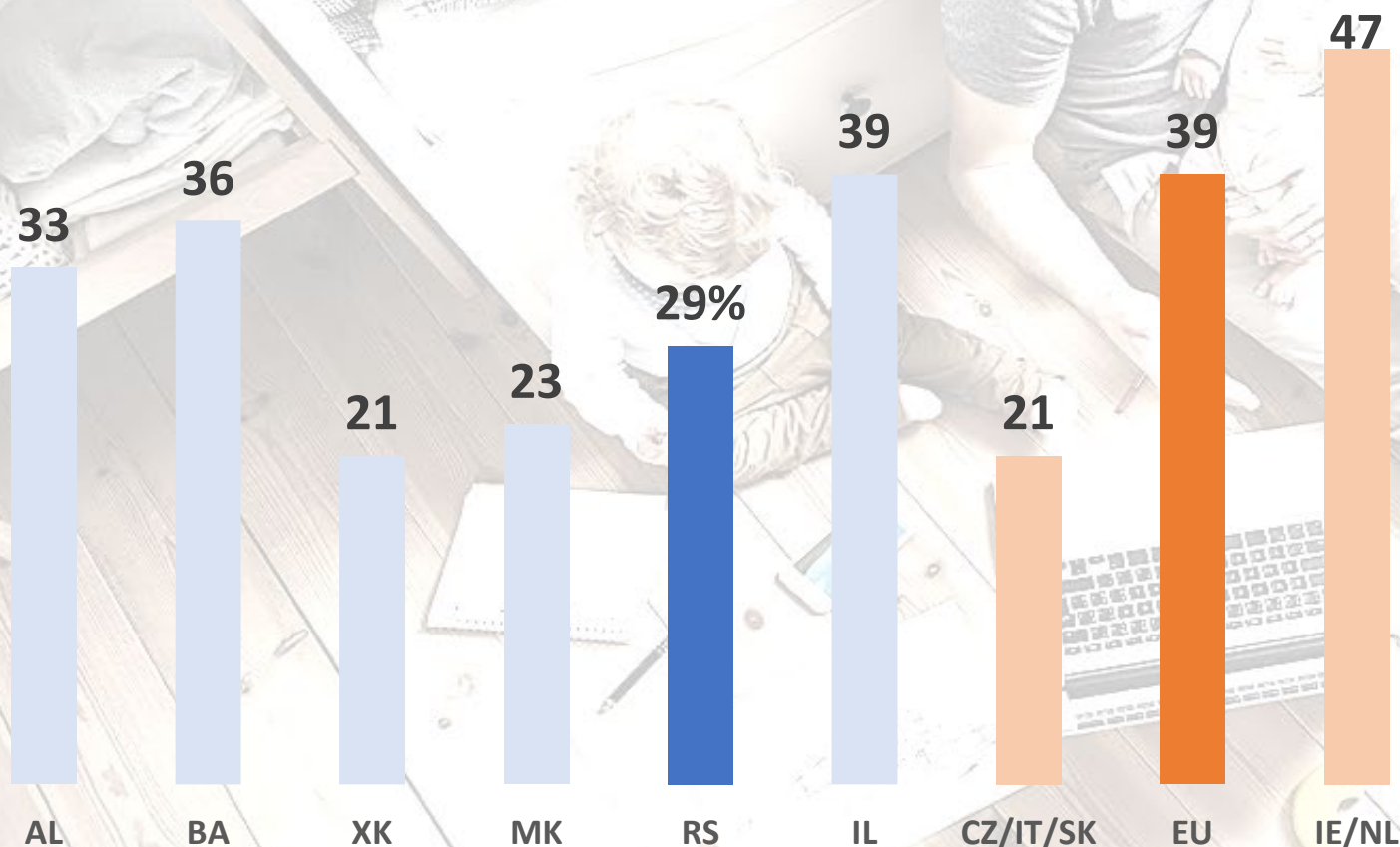
...

...pisali program ili kod koristeći kompjuterski jezik

Novi obrasci rada

Efekti nakon pandemije?

Da li ste u poslednjih godinu dana obavljali bilo kakav posao kao deo svog glavnog posla sa druge lokacije osim u prostorijama vašeg poslodavca?

Glavni uočeni efekti: rast prihvatanja digitalnog/rada & učenja na daljinu, konstantna digitalna transformacija ali takođe vidljiva nejednakost na tržištu rada

32% Visoko obrazovanje

26% Niže obrazovanje

32% Stručna zanimanja

14% Osnovna zanimanja

73% Programeri za računare

42% Finansije/osiguranje

17% Zdravstvo/socijalni rad

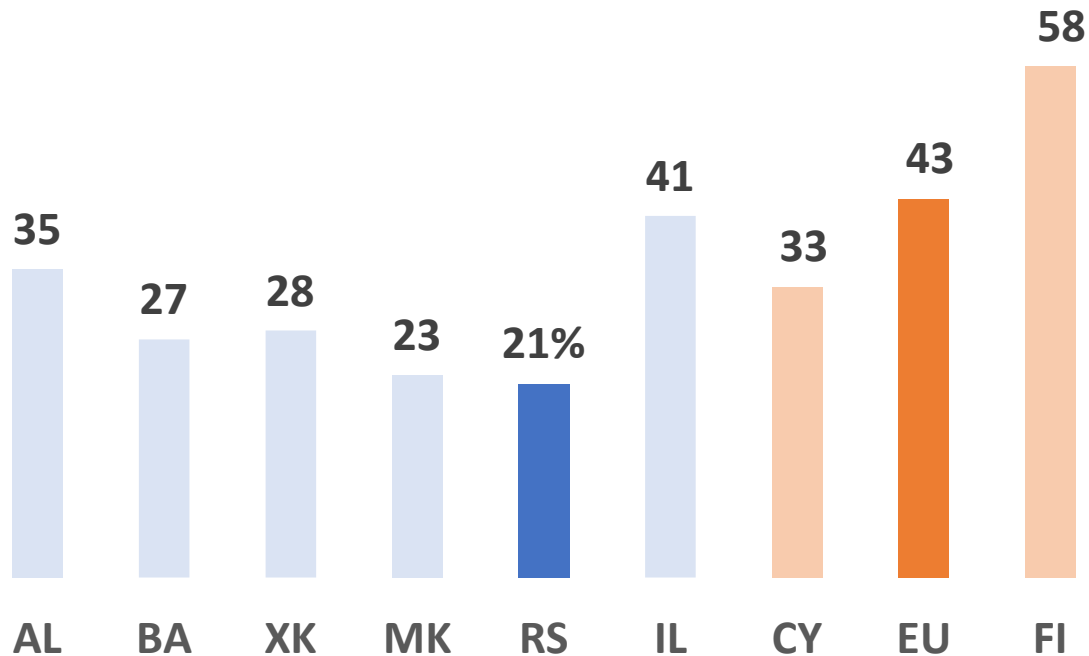
5% Hoteli/restorani

Nove tehnologije na poslu

Koji je uticaj na današnje poslove?

Da li su u prošloj godini nove digitalne tehnologije* bile uvedene na vašem radnom mestu?

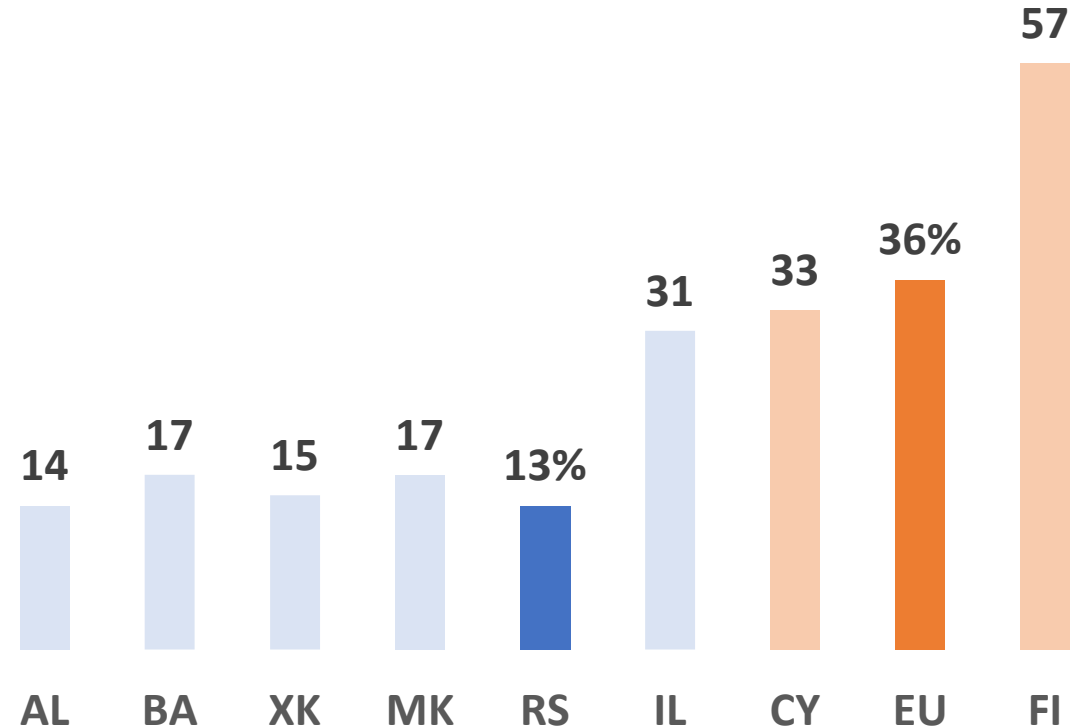
UVEDENE NOVE DIGITALNE TEHNOLOGIJE NA RADNOM MESTU

Samo 1/6 zaposlenih moralo je da nauči da koristi nove dig. tehnologije na poslu

Da li je digitalno usavršavanje donelo značajnu promenu na poslovima i pokrenulo do/pre-kvalifikaciju?

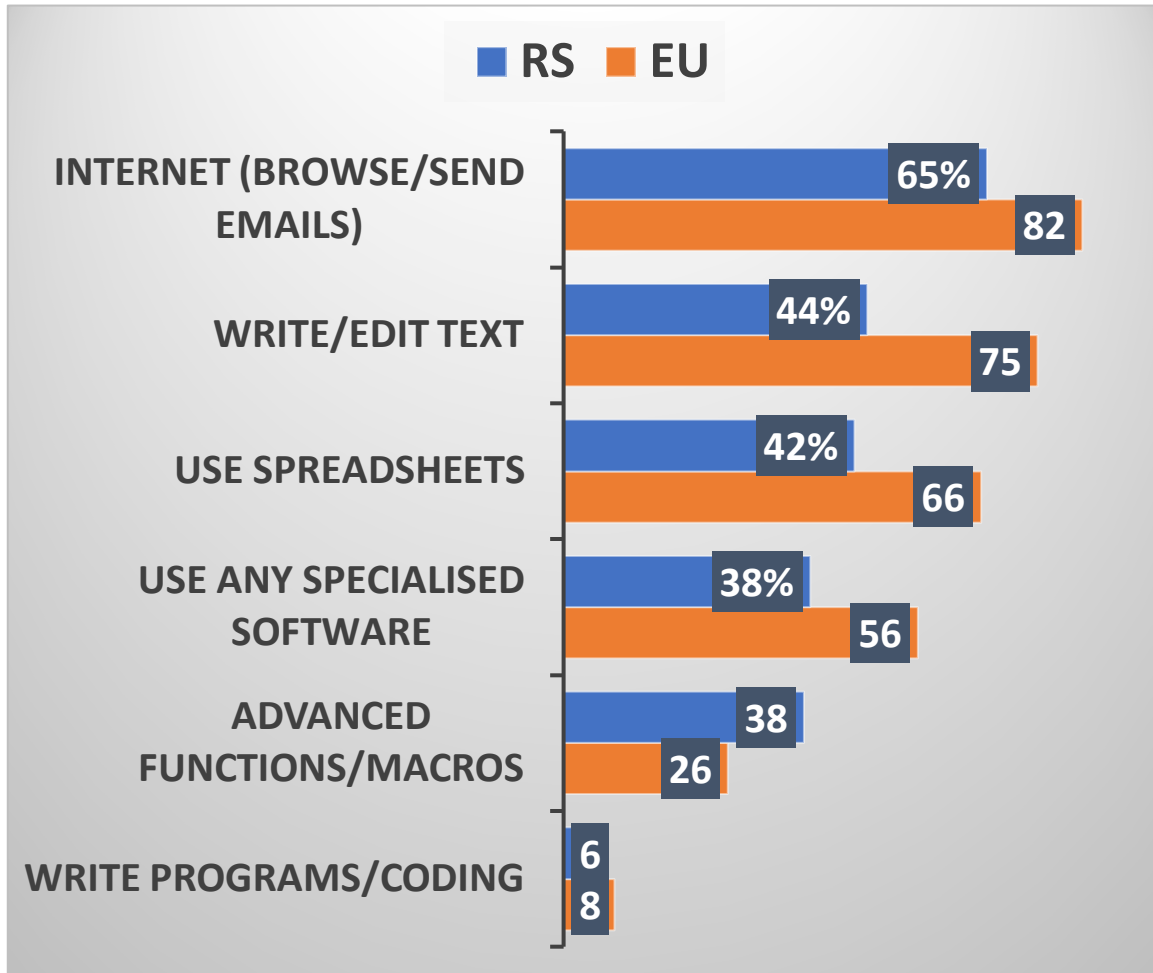
MORALI DA UČE DA JE KORISTE (DIGITALNO USAVRŠAVANJE)

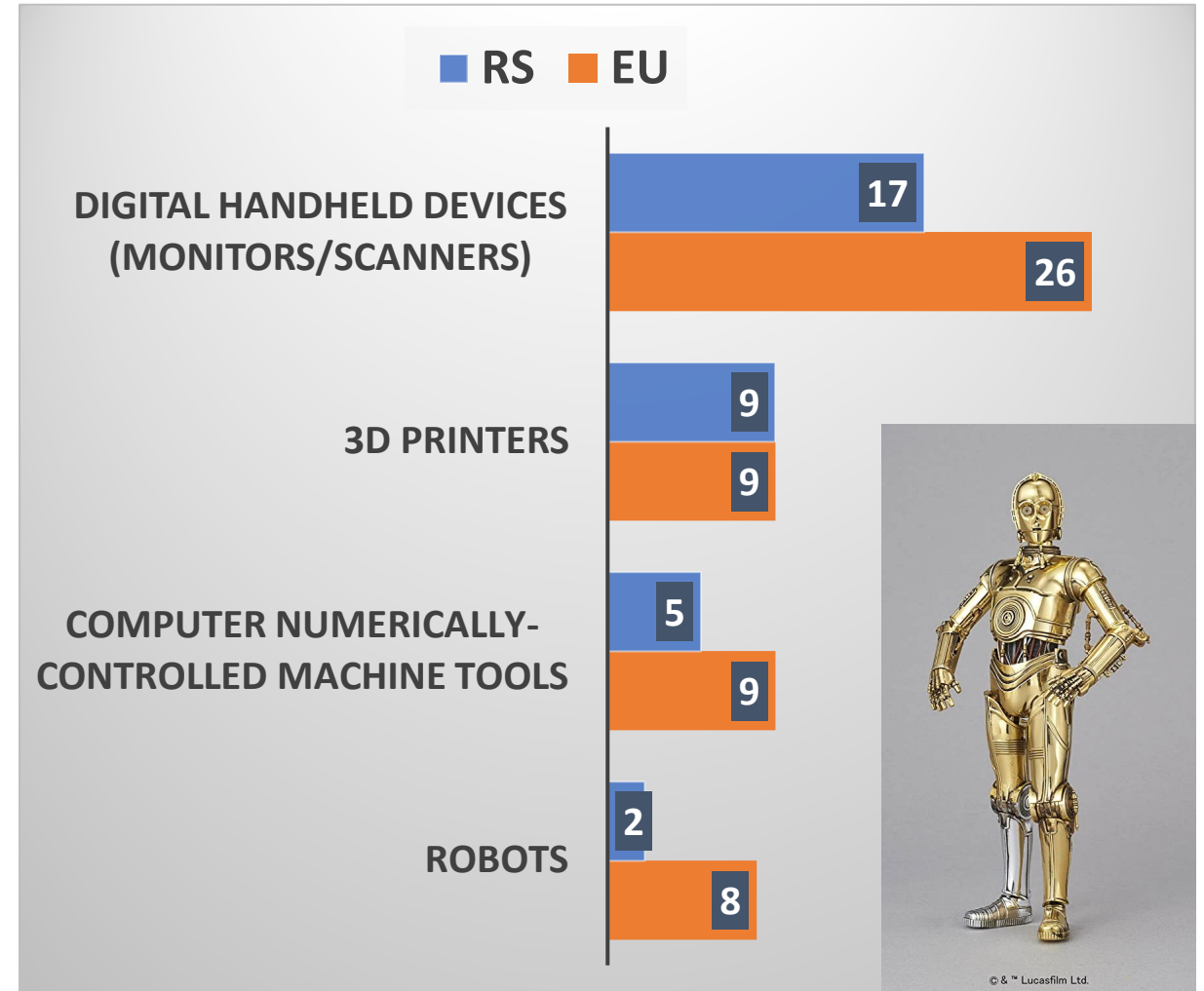
*For example, new computer systems/devices or programmes, but not minor updates
Source: Cedefop-ETF, European Skills and Jobs Survey (2021/2022), ETF provisional data

Koliko su poslovi u Srbiji digitalizovani danas?

Da li ste koristili kompjuterske uređaje za sledeće aktivnosti kao deo glavnog posla u proteklom mesecu?

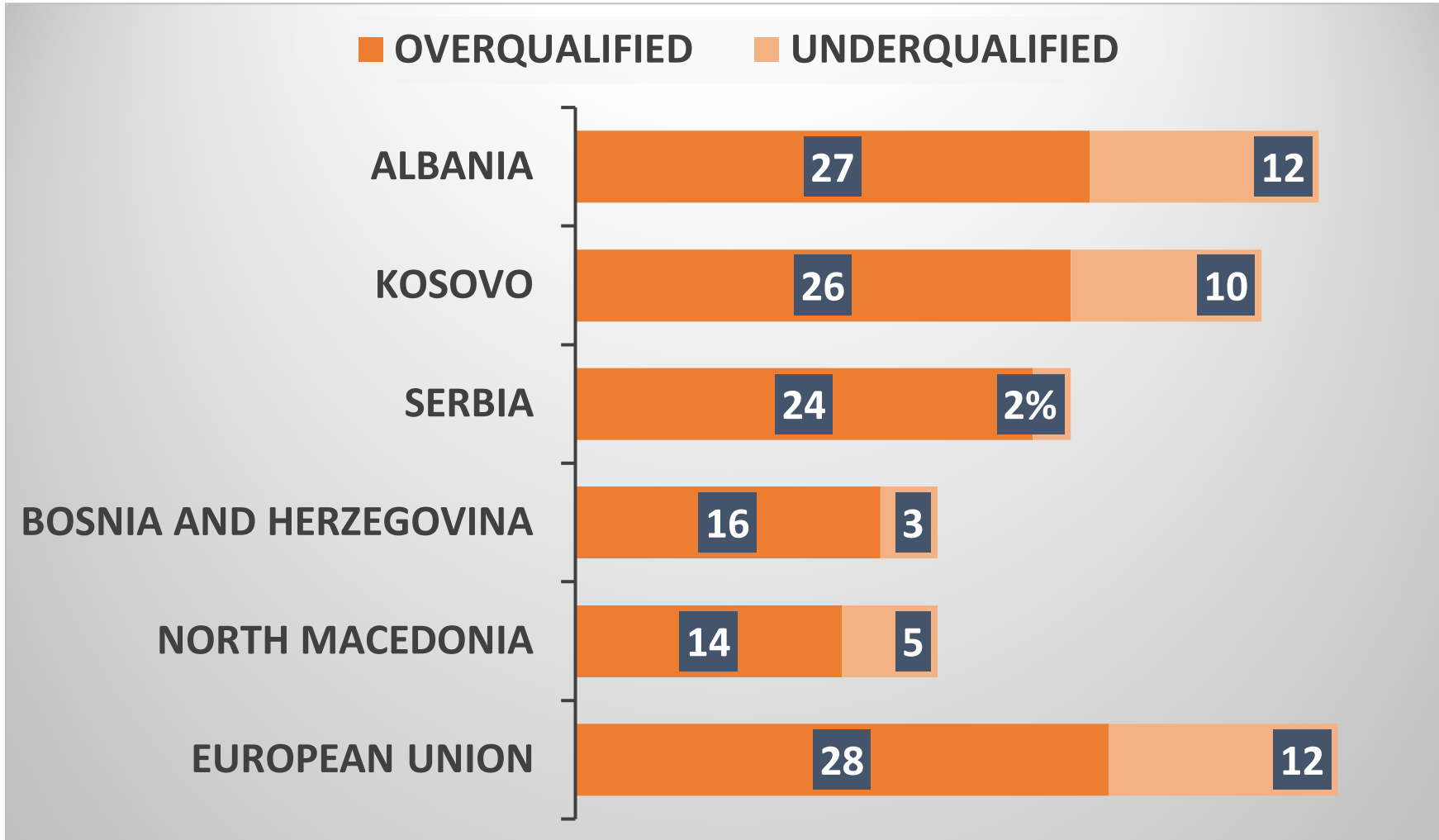
Dali ste radili/upravljali nekom od kompjuterskih mašina ispod, kao deo glavnog posla u proteklom mesecu?

Šta radnicima treba za poslove danas?

Koji je nivo najčešće potrebnog obrazovanja za vaš posao danas?

1/4 srpskih radnika imalo je poslove koji zahtevaju niži stepen od njihovih formalnih kvalifikacija (diploma)

Oblast studija za moj posao (današnji zahtevi)

34%

Isključivo moja oblast studija

28%

Srodna oblast studija

9%

Različita oblast studija

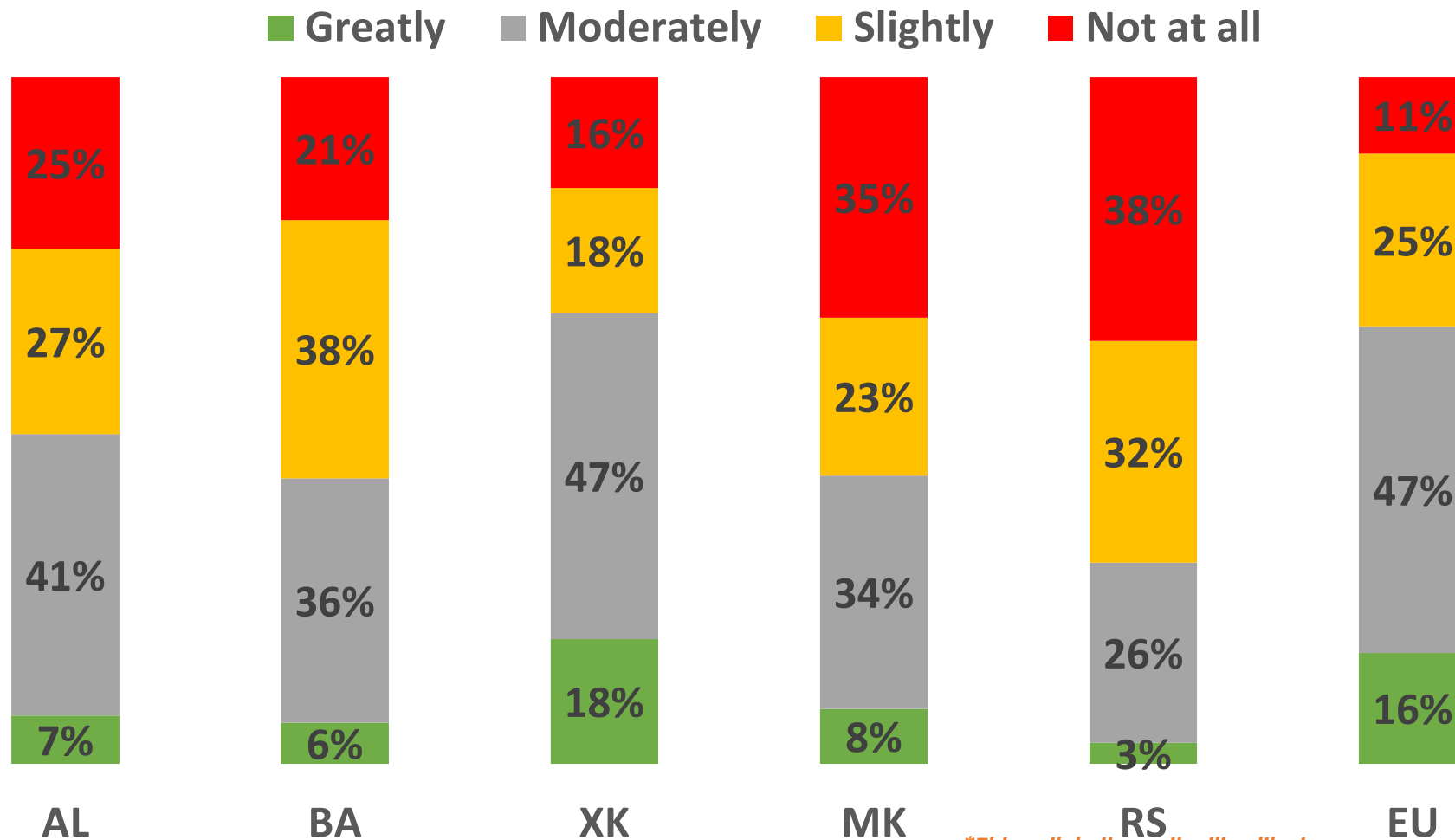
29%

Neodređena oblast studija

Nedostaci veština i potencijal učenja

U kojoj meri je potrebno da dalje razvijate svoj opšti nivo znanja/veština da bolje obavljate svoj posao?

29% srpskih radnika imaju visoke* nezadovoljene potrebe za učenjem

31%

Socijalne veštine

25%

Računarske/IT veštine

21%

Konkretne veštine za posao

17%

Brojčane veštine

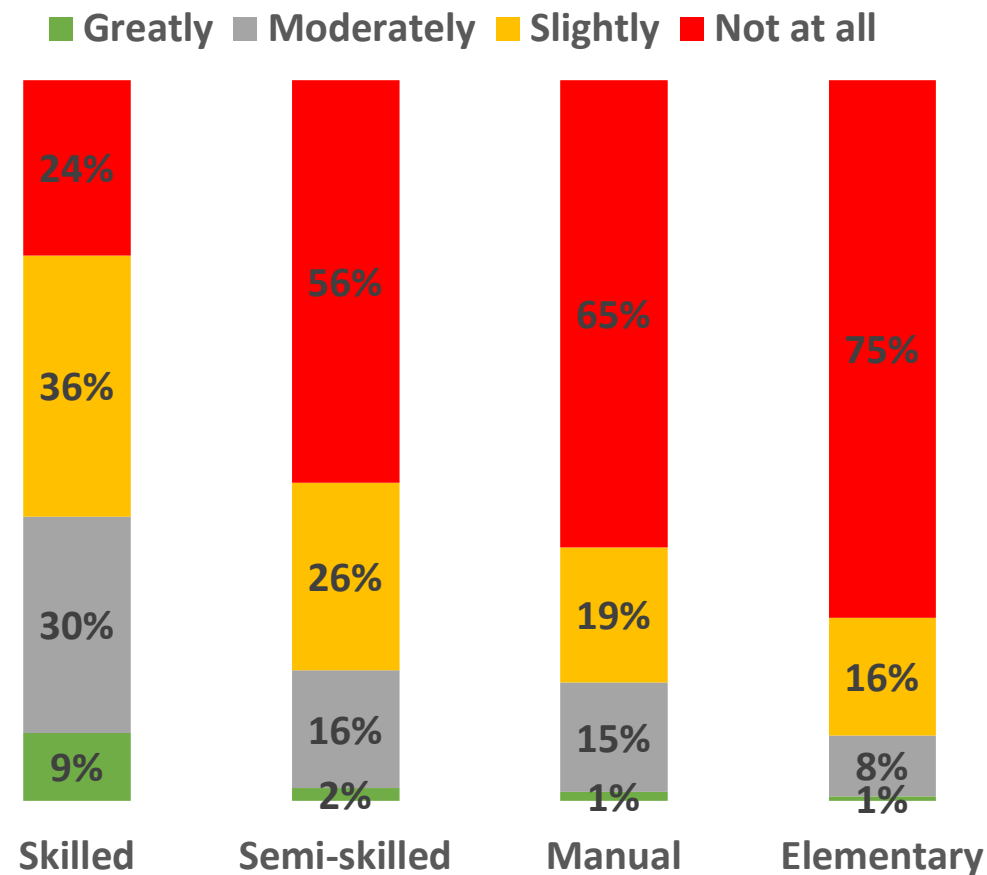
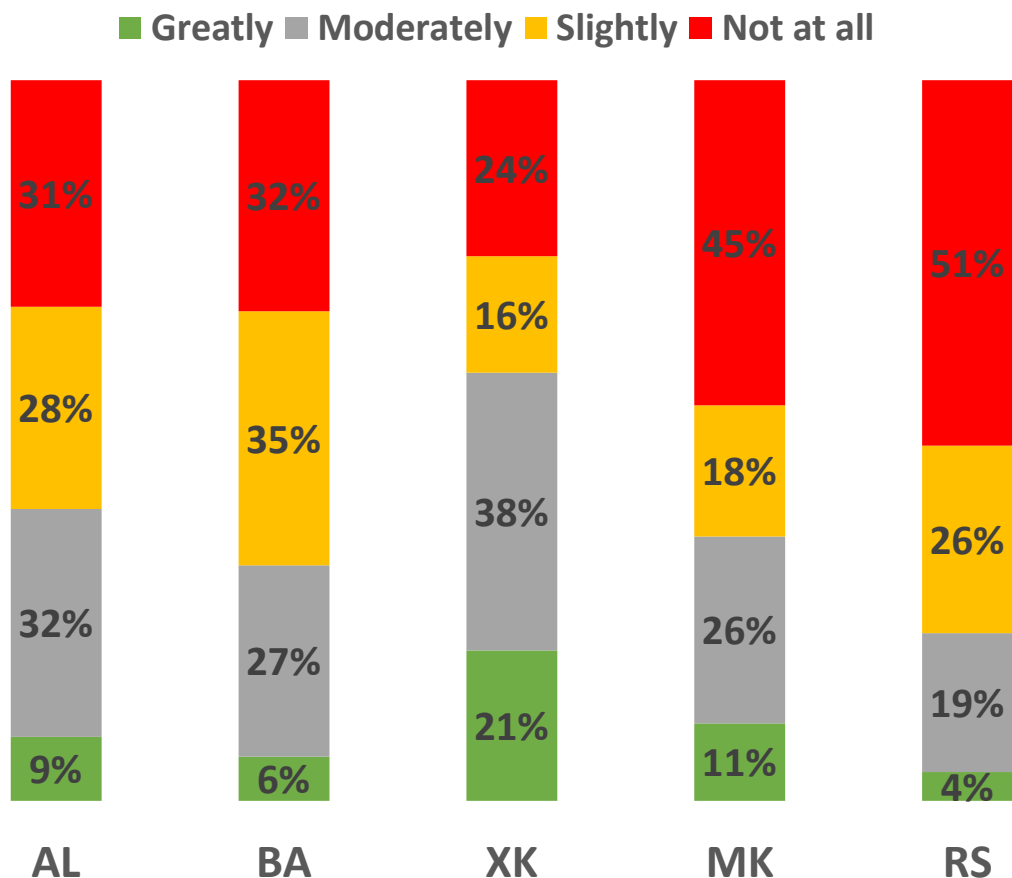
*Zbir onih koji su prijavili velike i umereno nezadovoljene potrebe za učenjem

Napomena: Ukupne vrednosti možda neće dostići 100 zbog onih sa nepoznatim/neidentifikujućim statusom/bez odgovora

Nove radne realnosti... ... ipak drugačija svest

9 od 10 srpskih radnika sa osnovnim poslovima nemaju svest o novim realnostima u poslovnom svetu

U kojoj meri je potrebno da dalje razvijate svoje računarske/IT veštine da biste još bolje obavljali svoj glavni posao?

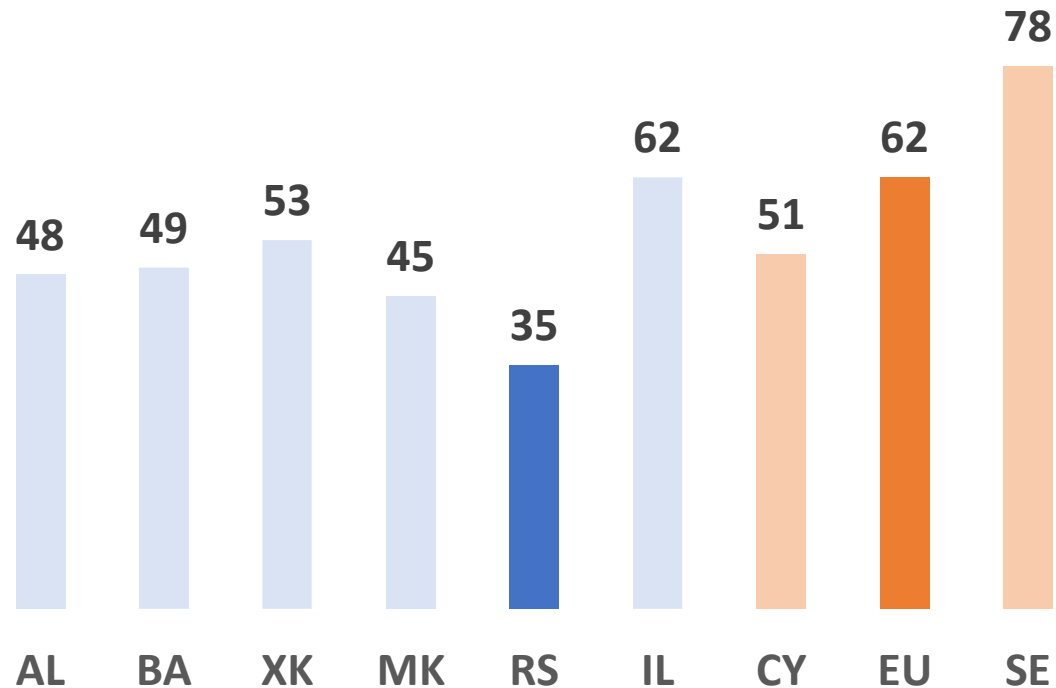

Investing in skills

Still sizeable disparities

In the last 12 months, have you participated in any education/training to learn new job-related skills?

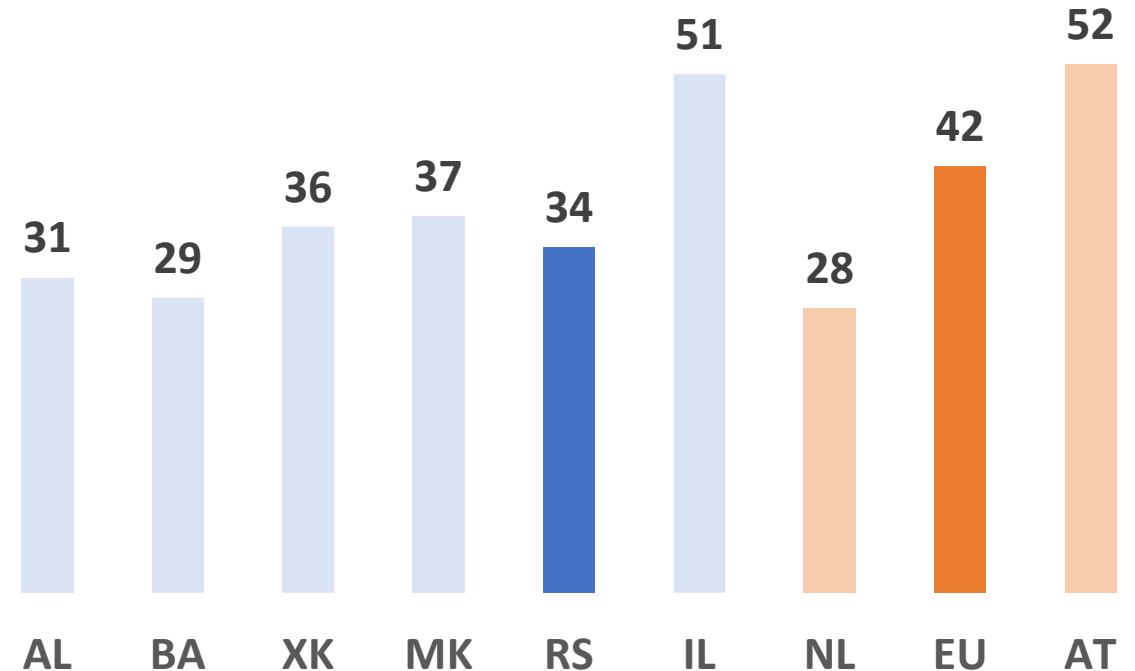
ANY EDUCATION/TRAINING ACTIVITY

Modest engagement in training and high disparities on the intensity/participation: those who need it most often don't get it

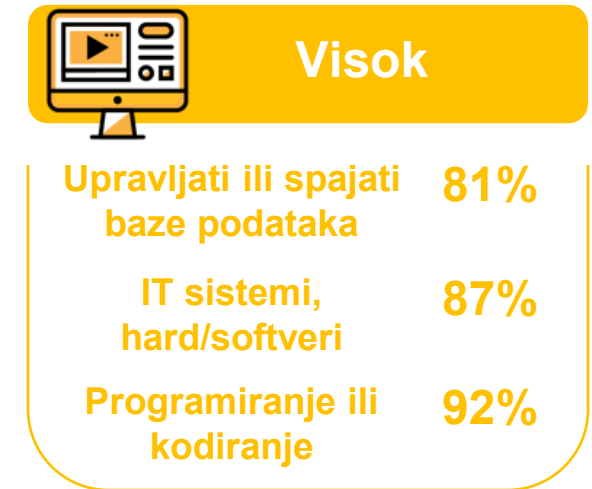
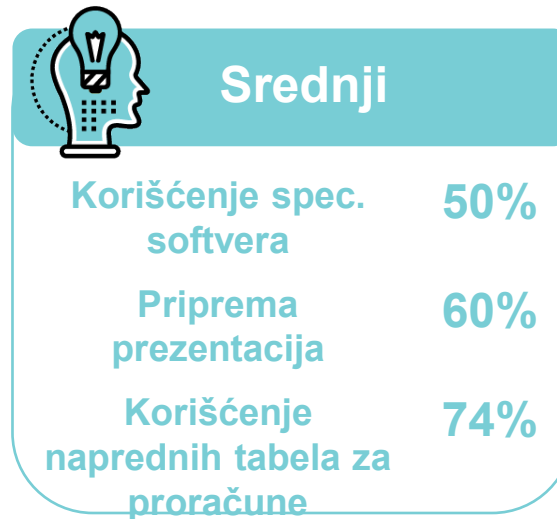
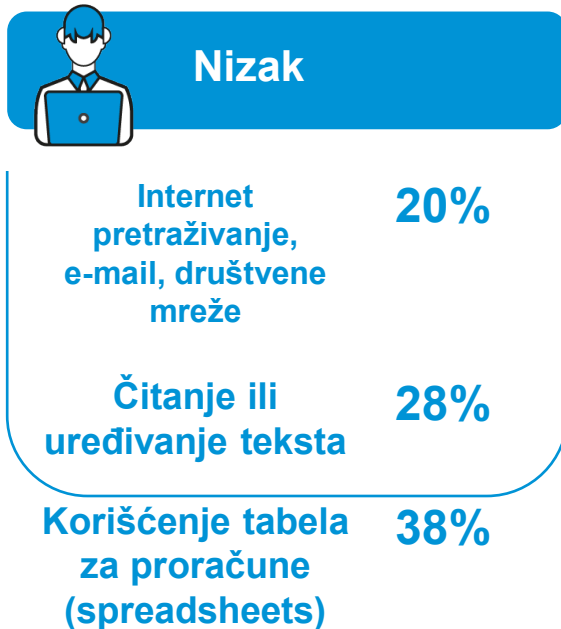
And was at least one of these trainings done to further develop your computer/IT skills needed for your job?

TRAINING TO DEVELOP DIGITAL SKILLS

Potencijal za učenje u digitalnim veštinama ostaje ogroman uprkos skromnoj potražnji za digitalnim veštinama

Cedefop-ov Indeks intenziteta digitalnih veština (EU+ zemlje)

Digitalizacija

Strah ili činjenice?

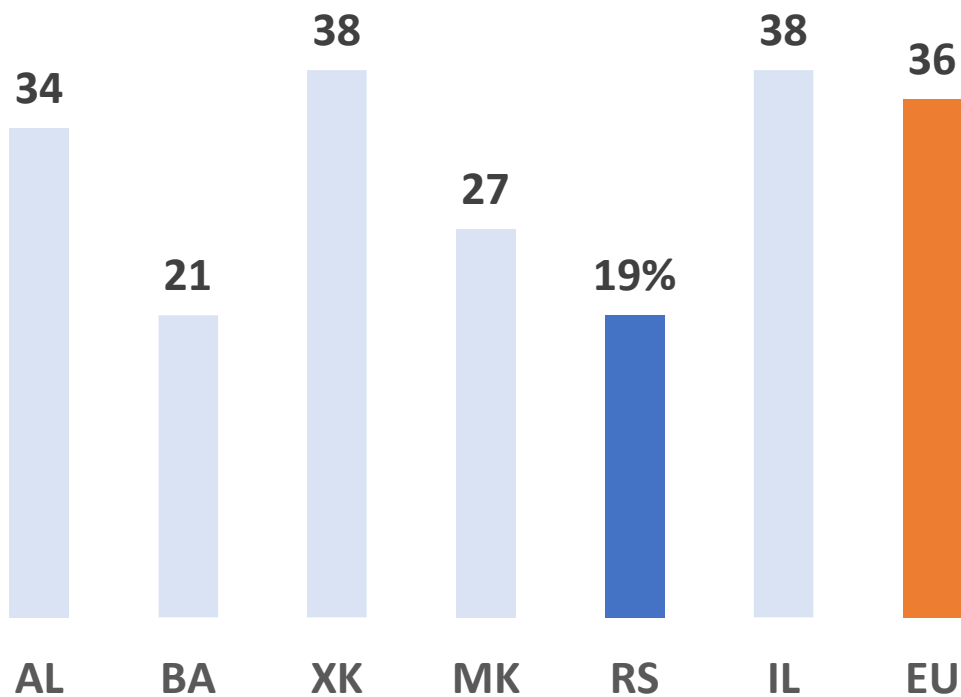
1/5 srpskih radnika prijavilo je visoku/srednju nesigurnost zaposlenja, za **1/4** je to povezano sa manjkom digitalnih veština

Nesigurnost zaposlenja varira prema tipu digitalne tehnologije

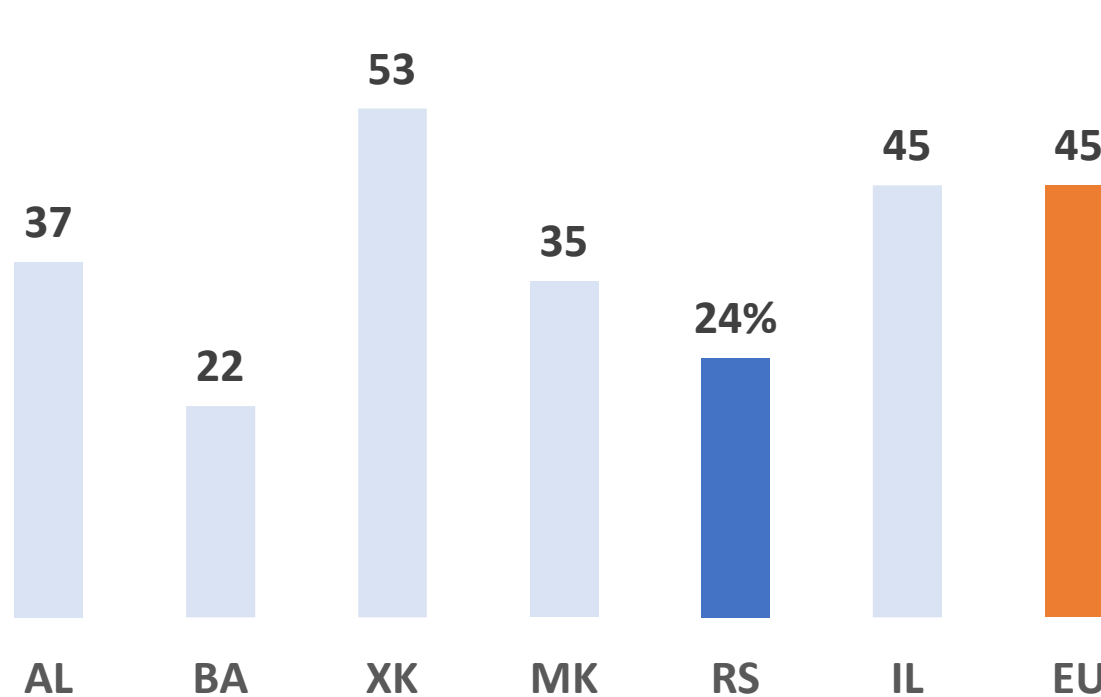
Mislite li da biste mogli izgubiti svoj trenutni posao jer će digitalne/računarske tehnologije raditi vaš posao?...

... i pošto će nove digitalne/kompjuterske tehnologije takođe trebati nove veštine/znanje koje vi trenutno nemate?

DIGITALNA TRANZICIJA: NESIGURNOST ZAPOSLENJA

NESIGURNOST ZAPOSLENJA: MANJAK NOVIH DIGITALNIH VEŠTINA

Nekoliko zaključaka za buduće razmišljanje

Digitalizacija bi zaista mogla povećati nesigurnost zapošljenja Pogotovo kod ručnih/rutinskih zanimanja, manje kod nerutinskih 1/4 zaposlenih u EU smatra da tehnologija može/će (delimično) obavljati njihove zadatke

Današnji (s niskom potražnjom za veštinama) poslovi mogu podstaći nedovoljno iskorišćenje veština

Radnici koji koriste osnovne digitalne tehnologije/ako uopšte => 1. korak ka tome da im poslove zameni digitalna tehnologija => sledeće: digitalna tranzicija može popločati put za manje nagrađivane poslove

(I pored) velikih jazova u veštinama i niskog angažovanja u obukama

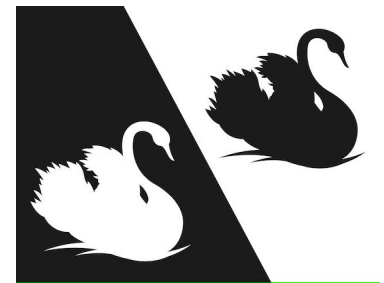
Velike nejednakosti u intenzitetu/učešću u obuci, oni kojima je to najviše potrebno je ne dobijaju

Digitalno usavršavanje koje podrazumeva učenje koristeći 'osnove, je skromno i ne traje dugo

Digitalizacija se takođe vidi kao inovator, a ne kao ometač

Do sada, digitalizacija = potencijal uništavanja radnih mesta; zaista, mogla bi dovesti do gubitka poslova, mogla bi i automatizovati neke radne zadatke posla ali ne potpune profesije

EAVP podaci/dokazi su velika promena u razmišljanju, praveći prostora više izjednačenoj perspektivi

**TO BE
CONTINUED...**

*Hvala Vam što ste bili
danas sa nama !*

www.etf.europa.eu